

YCHYDIG
C221 17/6 1507/18

H Y M N A U,

C H A N I A D A U

N E W Y D D I O N,

A M R Y W I O L A C H O S I O N :

P A R A I N I

A R G R A P H W Y D

E R I O E D O F B L A E N.

ELLIS (Wm.)

Gan G W I L I M 'ab E L I S.

—Sal. cxvi. 17. *Aberthaf i ti aberth Moliant.*—

T R E F F E C C A :

ARGRAPHWYD, tros yr *Awdwr*, yn y FLWYDDYN,

MDCCLXXXVI.

EGWYDDOR *r* ANLLYTH'RENNOG

i ddyfgu Darllain.

A B C Ch D Dd E F Ff G Ng H I L M N O P

Ph R S T Th U W Y.

A a b c ch d dd e f ff g ng h i ll m n o p ph r f s t
th u w y.

A B C Ch D Dd E F Ff G Ng H I L M N O P

Ph R S T Th U W Y.

A a b c ch d dd e f ff g ng h i ll m n o p ph r f s t th
u w y.

Y Llafariaid neu'r Bogeiliaid.

a e i o u w y.

Yr holl Lyth'rennau eraill a elwir Cydfeiniaid.

ab eb ib ob ub wb yb	ba be bi bo bu bw by
ac ec ic ac uc wc yc	ca ce ci co cu cw cy
ach ech ich och uch wch ych	cha che chi cho chu chw chy
ad ed id od ud wd yd	da de di do du dw dy
add edd idd odd udd wdd ych	dda dde ddi ddo ddu ddw ddy
af ef if of uf wf yf	fa fe fi fo fu fw fy
aff eff iff off uff wff yff	ffa ffe ffi ffo ffu ffw ffy
ag eg ig og ug wg yg	ga ge gi go gu gw gy
ang eng ing org ung wng yng	ha he hi ho hu hw hy
al el il ol ul wl yl	ja je ji jo ju jw jy
all ell ill oll ull will yll	la le li lo lu lw ly
am em im om um wm ym	lla lle lli llo llu llw lly
an en in on un wn yn	ma me mi mo mu mw my
ap ep ip op up wp yp	na ne ni no nu nw ny
aph eph iph oph uph wph yph	pa pe pi po pu pw py
ar er ir or ur wr yr	pha phe phi pho phu phw phy
as es is os us ws ys	ra re ri ro ru rw ry
at et it ot ut wt yt	sa se si so su sw sy
ath eth ith oth uth wth yth	ta te ti to tu tw ty

Y CHYDLOG

H Y M N A U, &c.

H Y M N I.

Am Droedigaeth Pethadur.

1 I 'fum ar brif ffordd lydan,
A'm camrau'n fuan faith;
M Yn myn'd i ddinystr chiwerw,
Qnd Garw'oedd y gwaith:
Fe'm daliwyd ar fy siwrneu,

Cyn myn'd i'r poenau poeth;
Lle b'afwn gyd â Deifas,
Mewn eirias yno'n noeth.

2 Fe gaeodd Duw rwy'n cosio,
Ryw dro fy ffordd â drain;
Anturiais yn dra taeraidd,
Yn rhyfedd dros y rhai'n:
Ce's lawer o gripiadau,
A briwiau ambell bryd;
Cydwylbod lawn doluriau,
Oedd yn fy nghartreu 'nghyd.

3 Gwnaeth fur o'm blaen i'n blaenaidd,
O gerrig nadd yn wir;
Yr hên arfaeth oedd hon yma,
Oedd fownd ei chlochau a' chlir:
Fe ffaelodd genni 'thorri,
Na 'chwaith fyn'd trwyddi'n tro;

Hi 'm cadwodd i 'no ryfedd,
Rhag myn'd i'r dialedd dô.

4 'Rwy'n gweled mai mawr Gariad,
Dymuniad oedd i mi;
A grafol oedd y croesau,
A throeiau Un a Thri:
'Roedd ef yn llawn goleuni,
A mi mewn t'wyllni tynn;
Fe wyddai'r ffordd a'r moddion,
I'm dwyn i Seion fryn.

5 Wrth feddwl 'rwy'n rhyfeddu,
I Dduw fy ngaru erioed;
A mi mewn cyflwr aflan,
A thruan ben a throed:
Na b'afai'n dewis rhyw un,
Yn well ei lun a'i liw;
A'm gollwng inne'i fyned,
I'r wlad mae brad a briw.

6 Ond dewis mae y dua,
A mwya'i feiau a fu;
A cheisio ganddynt gerdded,
A dyfod at ei dŷ:
A'u cario lawer milldir,
A hyn trwy hîr barhau;
A'u gwared yn rhagorol,
Rhag poen uffernol ffau.

7 Gwyn fyd gawn inneu galon,
I gerdded union daith;
Ar ol yr Iesu o gariad,
Mewn gwir ddymuniad maith:
Bu'n well nô neb hyd yma,
Ni chyfnewidia'i wedd;
Am hyn mi ai molianna,
Tu yma a thraw i'r bedd.

Hymn

H Y M N I I.

Awn at GRIST am Iachawdwriaeth.

- 1 **R**WY'n myn'd ar ol fy Arglwydd,
 O'r newydd etto'n wir;
 Mi wela'r wawr yn torri,
 Fe ddaw'r goleuni'n glir;
 Er i mi hîr gyrwydro,
 Wrth geisio ledio i'r lan;
 Caf deimlo'i Fraich drag'wyddol,
 Dymunol yn y man.
- 2 Mi dreuliais ar feddygon,
 Fy moddion droeau mawr;
 Heb gael dim meddyginiaeth,
 Ond myn'd yn waeth fy ngwawr;
 Mi glywais fon am Iesu,
 Sy'n gwenu ar y gwan;
 Pe cawn ond gwir i gyrraedd,
 Doi rhinwedd yn fy rhan.
- 3 Wel ciliwch dorf amheuaeth,
 Ac anghrediniaeth du;
 Sy rhyngwyf fi a'r Meddyg,
 Sydd Wr caredig cru;
 Ond im' gael cyffwrdd yma,
 A godre'i wisg yn rhad;
 Er cymmaint yw fy nolur,
 Daw i mi lwyr Iachad.
- 4 Wel Ffydd cais ddod o'r diwedd,
 A Sêl at SYLWEDD Da;
 A Gobaith gyd â Chariad,
 Ynglywed 'rwyf yn gla;
 Ewch a mi at y Meddyg,
 Can's dyna'r unig le;
 Mae etto sawr Drugaredd,
 Yn swynedd ynddo 'Fe.

H Y M N III.

Myfyrdodau un wrth ddyfod yn ol o gladdedigaeth.

1 O Arglwydd hwylia'm hyspryd,
Trwy'r byd tros ennud bach;
Nes myn'd ar ben fy rhyddmor,
I'r ochor draw yn iach;
Ca'dd rhai o'm hanwyl Frodyr,
Fu yn y frwydyr hon;
Wir fuddugolizeth wrol,
Maent heddyw'n freiniol fron.

2 Ac er eu myn'd hwy'n amlwg,
O'r golwg hwn dan gudd;
Mai gwedd hwy etto'n gwawrio,
I'r craff â llygad ffydd;
Ar fyrr cawn gyd-gyfarfod;
Daw rhai sy'n bod mewn bedd;
Trwy fywyd Iesu allan;
I gyd yn wiwlan wedd.

3 Nid ydyw gallu'r anghau,
I ddrygu'r Seintiau fydd,
A'u gafael yn yr Iesu,
Drwy ffyniad union ffydd;
Na lladd yr anian newydd
A gafodd gynnydd gwiw;
Fe heda hon mewn amser,
O'r dyfnder at ei Duw.

4 Gwyn fyd gawn finneu ngwisgo,
Cyn delo'r taro tost;
A haeddiant Iesu'i hunan,
Yn gyfan ar ei gost:
Nid ofnwn anghau'i gelyn,
Fu yma i'm canlyn cyd;
Mi ddiengwn yn ddihangol,
I an-her-fyn-ol fyd.

H Y M N IV.

Yr Afradlon yn dyfod atto ei hun.

- 1 **I** ba le'r ês afradlon blentyn,
 Pan ddoe'r fath newyn arnai'n wir;
 Gwae fi erioed fyn'd ar gyrwydriad,
 O dŷ fy nhad y bu mi'n bîd;
 Mi godaf oddi yma i fyn'd tu ag adre,
 Cyffesa'i feie i'm Tad a fu;
 Un rhyfedd ydyw am dofturio,
 Pwy ŵyr na chai fyn'd etto i'w dŷ.
- 2 Pan oeddwn etto ymhell oddi artho,
 Fe'm gwelodd do fy arwyl Dad;
 Efe a redodd fe'm cyfanodd,
 Efe a'm llonodd â gwellad:
 Wel diolch byth am Dad o'r galon,
 Yn Caru ei blant afradlon fryd;
 Ac ar ei hole mae'n rhoi rhedse,
 I'w troi hwy adre o byllau'r byd.

H Y M N V.

Am Waed y Groes.

- 1 **A**M werthfawr Waed fy Arglwydd,
 O'r newydd canu wna;
 Y Gwaed 'roes i mi fywyd,
 O'r marwol blinfyd bla;
 Y Gwaed sy'n croesi'r biliau,
 Fy meiau fawr a mân;
 Y Gwaed a'm golch o'r diwedd,
 O'm llygredd mwya'n lân.
- 2 Gwaed yw'm gwir ganhaliaeth,
 A'm lluniaeth ymhob lle;
 Mae'n well ei flas i'r fruan,
 Nâ dim sy tan y ne.

'Does

'Does rhyngw'i ag uffern etto,
Ond gwaedlyn Hifol'llawr;
Rwy'n fyw mae'r Gwaed trag'wyddol,
Yn Eiriol trolwi'n awr.

H Y M N VI.

Hyder y Gredadyn am happusfawdd y Nef.

- 1 **A**ETH cloiau fy rhwymau yn rhydd,
Pan glywais i'r newydd o'r ne;
Fod yno fy enw'n ddi-gudd,
Gan 'Arglwydd pen Llywydd y lle:
Wel bellach mi dria'm fy mraint,
Am fyn'd at y Saint yno fydd;
Fu yma fel finnau tan don,
A'u calon a'u bron yn obruidd.
- 2 Rhyw gariad yw'm tynniad i'm taith,
At Iesu fy Bennaeth y wlad;
Mewn Cawd mae e'n Frawd i'm un fron,
Ar ddeheulaw tirion Dduw Dad:
Ffarwel i eulynod y llawr,
Mae 'nawr un ynghanol y ne,
A garodd fy enaid yn fwy,
Dioddefodd fawr glwy yn fy lle.

H Y M N VII.

Am y Samaritan a'r archolledig yn cyfarfod.

- 1 **M**I g'es y ffrynd goreu oedd i gael,
Pan oeddwn yn wael iawn o wawr;
'Rol syrthio a brifo ger bron,
'Mhlith lladron elynion i lawr:
Ac er i rai basio bob tu,
'N ddi'mg'leddu a mi'n trengu ar y tro;
Fe ddaeth y Samaritan gwiw,
Gwnaeth cilwaith fi'n fyw yno do. 'Fe

- 2 'Fe 'mgleddodd fe'm cododd heb gel,
 Ar hynod anifel ei hun;
 Rho's olew a gwin i ni'n gu,
 'Fe'm dygodd 'r lletty ar well llun;
 Rho's drofw' i'r lletteywr fawr werth,
 Ddwy geiniog but helaeth mewn rh'ol;
 Os treulio arnaf ychwaneg a wnaiff,
 'Fe deliff pan ddelo 'fe 'nol.

H Y M N VIII.

Hyder, a Chan y Pererin.

- 1 **P**ERERIN ar daith wyf ar frys,
 Trwy 'nialwch mawr dyrus o dir;
 Mai'r gelyn i'm herbyn o hyd;
 Am glwyfo fy mywyd yn glir:
 O Iesu dinoetha dy frach,
 Tyn fi o tan faich etto yn fyw;
 'Rwy'n credu fod gallu'n dy law,
 Er cymmaint yw'r braw im' a'r briw.

- 2 Meddyliodd y gelyn heb gel,
 Fy nghael i mor isel i lawr,
 Ac hefyd fy nhafu mor ddwsn,
 I d'wllwch na welwn mo'r wawr:
 Fel 'deryn a ddihangodd o rhwyd,
 Mi gana bob munud o'm hoes,
 I'r hwn a'm gwaredodd o'r ffau,
 Trwy haeddiant ei angau a'i loes.

H Y M N IX.

Ynghylch angenrheidiau yr Enaid.

- 1 **M**I glywais newydd da,
 Er 'mod i'n gla dan glwyf;
 Fod Ffynnon etto'n nhŷ fy Nhad,
 A'm gylch er dued wyf: Fe

Fe gadd rhai 'golch'n hon,
Nes myn'd yn w'nion iach;
Disgwyliaf finneu ar bob llaw,
'Fe ddaw! mhen gronyn bach.

2 Disgwyliaf bob yr awr,
Am dorriad gwawr dda i gwedd;
A chlywaid llais y Jubili,
I mi'n cyhoeddi hedd:
~~Mae feiliau'r carchar hwn,~~
Lle rw'i dan bwn heb wad,
Yn figlo ar falurio i lawr,
Ar fyrr ca'i fawr ryddhad.

2 Ni bydda'i ddim yn hîn,
Nes myn'd i dîr fy ngwlad;
Daw cerbyd If-r'el i fy hol,
Yn unol at fy Nhad:
Ca'i wel'd fy Iesu frawd,
Mewn cnawd ynghanol nef;
A brodyr fil i mi'n y fan,
Yn gyfan gyd âg ef.

H Y M N X.

Am fynodiad o'r Aiph't ysfrydol.

1 O'R Aiph't ce's fyn'd yn rhydd,
Lle bum mewn cyffudd caeth;
'Rwi'n myn'd i Ganaan yn ddi gel,
Sy'n llifo o fêl a llaeth:
Daeth peth o ffrwythau'r wlad,
Gwir gariad rhad i'm rhan;
Fe'm llenwir o'r Winwydden bêr,
Mewn mwynder yn y man.

2 Ffarwel gariadau'r fro,
Fu yn fy nhwylo'n hîn;
Mi ddienga rhag y rhai'n yn hî,
At deulu Salem dîr: Ni

Ni ddaw 'run chwant ger bron;
Na 'chwynion calon 'chwaith;
Ni ddywed neb ei fod e'n gla,
O fewn i'r muriau maith.

3 Er 'mod i lawer gwaith,
A'm taith yn abl tyrn;
Yn dringo'r rhiwiau fertha fydd,
Yn brudd i ben y bryn:
Gollynga 'n ango i gyd,
Fy ngofid a fy nghur;
O wir lawenydd gael y dre,
Pan ddelo'r boreu'n bur.

4 Disgwyliaf ymhob lle,
Nes delo'r bore'i ben;
A'r Iesu'n estyn etto ei law,
I'm dwyn tu draw i'r llen:
Bydd melus brofi'r awr,
Pan d'wnno'r wawr yn wŷch;
A chlywed lleisiau clychau clîr,
I'm dwyn i'n wir o'm nŷch.

H Y M N XI.

Am Ymryd.

1 **B**U'n Blaenor ni mewn c'ledi clîr,
Yn cerdded taith o ymryd hîr;
Yn niwedd hyn gorehfygu wnaeth;
Er ein bod ninnau a'n bronnau'n brudd,
Pwy ŵyr na welir ni'tto'n rhydd;
Mewn caerâu fydd uwch cyrraedd faeth.

2 Gwir wisg o edifeirwch mawr,
A fyddo'm danom ni hyd lawr;
Am bechu'n erbyn ian mor dda,
Yr abenth cymmeradwy yw,
Odd' ar law dyn ofyniff Duw;
Sef calon friw ac yspryd cla.

Hymn

H Y M N XII.

Mi a edrychaf tu a'r Deml sanctaidd.

- 1 **O** fol y morfil a'r môr mawr, *Minneu lefaf,*
At Iesu'r Deml hardd ei gwawr, *yr edrychaf,*
Er 'mod i dan ryw ddyfnder llawn, *o drueni,*
Pwy wŷr na ddaw Un cadarn iawn, *etto'm codi.*
- 2 O Arglwydd gwrandd di fy llef, *a'm gweddïau,*
A doed fy 'ch'neidiau yna i'r nef, *i dy glustïau,*
Fy unig haeddiant yn y wlad *yw dy glwysau,*
Er mwyn y rhai'n fy anwyl-dad, *'meïau muddau,*

H Y M N XIII.

Amynedd yr Achubwr.

- 1 **O** ! Fy nghalon torr yn awr, *wrth wel'd Iesu,*
Yn para mewn amynedd mawr, *i dy garu,*
Dioddefodd drosot ar y groes, *fawr loes angu,*
Mae'n disgwyl wrthyt hyd y nos, *tan ddefnynnau.*
- 2 Dywed bellach, Mae hi'n bryd, *'goryd drysa',*
A doed Iachawdwr mawr y byd, *i Swppera,*
Mae'n felus iawn fod gyd âg ef, *yma'n gwledda,*
Bydd yn felusach yn nef, *'nol myn'd adra'.*

H Y M N XIV.

Da y gwnaeth Efe bob peth—

- 1 **Y** Rhai oedd ddeillion ddyddïau hîr, *ddaeth i weled,*
Arhai oedd waelion gloffion glîr, *sydd yn cerdded,*
I'r tlodion mae'r Esengyl rad, *yn dad seinio,*
Am hyn mae f' Arglwydd yn y wlad, *ac yn gweithio.*

Eled

- 2 Eled sain Efengyl hon, *dros y gwledydd,*
A chlywed pawb o'r ddaear gron, *ei lleferydd,*
Am fawr haeddiant gwaed y groes, *y bo'r canu,*
Am ddirfawr ing a'i angau loes, *y bo'r moliannu.*
- 3 Rhai sydd ar furiau Seion wiw, *fyddo'n llwyddo,*
Yn erbyn pechod o bob rhyw, *bo'nhwy'n taro,*
Fel byddo gorfod iddo ffoi, *o bob chwarter,*
Na chaffo le trwy'r byd i'mdroi, *ond y dyfnder.*

H Y M N XV.

Cyffes Pechadur.

- 1 **D**Y Nawdd un Duw ne, Pen Llywydd pob lle,
Dôd Ras i bechadur, Sy ar lwybyr o'i le.
- 2 Mi bechais heb wâd, yn erbyn fy Nhad,
Mawr yw ei amynedd, a'i ryfedd barhad.
- 3 Myfi sydd ar fai, 'does le i mi ddweud lai,
A Chrïst aeth tan ddialedd, am drosedd di-drai.
- 4 Boddlonodd heb wâd, Gyfiawnder ei Dad,
Gwnaeth Crïst garcharorion yn rhyddion yn rhad.
- 5 Trwy Ras Iesu gwiw, tra byddwy fi byw,
Er gwaetha'r tri gelyn, 'râ i ganlyn fy Nuw.
- 6 Holl frodyr un fryd, chwiorydd trwy'r byd,
Cyd ganwn glod Iesu, fu'n prynu mewn pryd.

7 Gogoniant i'r Tad,
Yn rhwydd a'r Mab rhad;
A'r Yspryd glan sanctaidd, o'r Mawredd ni'mad.

H Y M N XVI

I'w chanu yn yr hwyr.

- 1 **D**EUWN canwn glod trwy ffydd,
I'r hwn a'n cadwodd ni trwy'r dydd;
A than ei aden glaer-wen glyd,
Yr awn i huno heno o hyd.

B

Nid

- 2 Nid oes un tŵr na gwyliwr gwell,
I'w gael yn agos nac ym mhell;
'Fe gymmer ofal mawr ei hun,
Gyd â'i bobl bob yr un.
- 3 Bendithiwn bawb o fawr i fan,
Y Iesu'n glir ein Prynwr glan;
A rhown Ogoniant gwarrant gwir,
I'r hwn sy'n cynnal môr a thir.

H Y M N XVII.

Am gael myned i'r bedd o herwydd i Grist fod yno.

- 1 **P**AN bu fy Arglwydd mawr,
Yn llawr y bedd;
Cynnhesodd wely i mi,
Rhag oeri o'm gwedd:
Pan del rhyw ddydd a ddaw,
Rhewch fi â'ch llaw'r un lle;
'Rwi'n caru er fy mod yn wan,
Y fan bu 'fe.
- 2 Wrth wel'd yr angau du,
Yn nefu'n awr;
'Rwi'n ofni ambell dro,
gan gofio'r awr:
Pan gwelw'r gwaith trwy ffydd,
Y trydydd dydd wnaeth Duw;
Mae'r gobaith yn fwy hŷ,
Do'i fynu'n fyw.
- 3 Nid allodd angau a'i lu,
Ddal Iesu'n hwy;
'Fe gafodd 'figo ei Siol,
A marwol glwy:
Ni ddelir un o'r plant,
Er myn'd i bant y bedd;
'Fe'u gwelir ar y lan,
Yn wiwlan wedd.

- 4 O Dduw dod i mi ffydd,
Mewn dydd o daith;
I wel'd yr hyfryd dre,
Dros frynie maith:
Mae yno'n Bennaeth byw,
Fy Iesu'n Dduw yn ddyn;
Fu yma'n wan ei wedd,
Mewn bedd ei hun.
- 5 Ei gwmp'ni i gario'r groes,
Trwy f'oes gaf fi;
A'i gwmp'ni 'ngwaelod bedd,
Sydd fawredd ffi:
Er gael fy rhoi'n y llann,
O fewn i'r graian grŷd;
Ni'm cleddir o'i wydd E,
Mewn lle'n y byd.
- 6 Er pydru yn y bedd,
Yn farwedd fud;
Daw'r Iesu i'm codi'n iach,
Ar brasiach bryd:
A'm llygaid inne a'i gwel,
Mae'r gair tan zel yn wir;
Mewn newydd ddedwydd ddydd,
Boreu-ddydd clir.

H Y M N XVIII.

Ar ddydd Pasg.

- 1 **S**AWL fu'r fwrdd yr Arglwydd nef,
Moliannwn ef ar liniau;
Am iddo'n porthi ni'r awr hon,
A'i roddion drugareddau.
- 2 Fe ddrylliwyd Corph ein Harglwydd ni,
Fel gwelloch, dorri'r bara;
A'r Gwaed o'i Ystlys boenus drin,
I ni mae'r gwin yn goffa.

B 2 Na

- 3 Na 'nghofiwn mo'i farwolaeth flin,
Modd ca'dd ei drin ddydd gwener;
Daeth heddyw o'i fedd ar foreu ddydd,
Mae'r newydd yn felus-ber.
- 4 Cyfodwn ninnau o'n beddau o bwys,
Trwy'r ail baradwys rhodiwn;
Mewn gwir gymmundeb â'r holl Saint,
Mawr ydyw'r fraint os credwn.

H Y M N XIX.

Eiddo'r Arglwydd yw'r rhyfel.

- 1 **R**wi'n credu i'r rhyfel droi o'n hochor,
Cryf yw'r Blaenor sy'n ein plith;
'Fe fyn weled ei elynion,
Oll yn feirwon o bob rhith:
Daliwn ninnau'n harfau'n ddyfal,
Cawn rannu'r yspail yn y man;
A chario buddugoliaeth Balmwydd;
Tiwy lawenydd ar y lan.
- 2 Y mae Tywysog llu yr Arglwydd,
A'i gleddyf beunydd yn ei law,
Hefyd ar y maes ei hunan,
Fe gaiff Satan filan fraw:
Fe glywir cân y gwaredigion,
O fryn Seion tros y byd;
Er hyn ni chenir yn rhŷ helaeth,
Am yr Iachawdwriaeth ddryd.

H Y M N XX.

Myfyrdod ar ddydd Calan.

- 1 **F**E fawr eiriolodd y Gwinllannydd,
Am flwyddyn newydd i mi'n wir;
Heb adael i Gyfiawnder daro,
I'm torri am ddiffwytho'r tir:
Gwaed yr Oen yw'r unig achos,
Fy mod i'n aros hyd yn awr;

A'i

A'i haeddiant ef ar fryn Calfaria,
Sydd etto'n fwy nâ'm beiau mawr.

- 2 Os rhoi di etto i mi amser,
I fod o fewn y ddaear hon;
Rho i mi gymmorth cyfamferol,
I fyw'n hyfrydol ger dy fron;
Rhodio 'Nghrist a'i adgyfodiad,
Ymborthi ar ei gariad rhad;
A llechu ynddo ef ei hunan,
Rhag i satan wneud fy mrad.

H Y M N XXI.

Cynbaliad y Gwan.

- 1 **N**I thorrir corsen yfig,
Clod byth i'r unig Dduw;
Ni ddifydd llin yn mygu,
Nes delo synu'n fyw:
Mae'n rhoddi i bechaduriaid,
Er gwaeled yw eu gwêdd;
Trwy haeddiant ei farwolaeth,
Yn helaeth lanwaith wlêdd.

- 2 Awn ninnau'r publicanod,
Trwy y cyfryngdod mawr;
At Iesu mae'n drugarog,
Galluog ar y llawr;
Dadleuwn Waed a gollwyd,
Mae trosom ni bu hyn;
A'r gwaith a wnawd yn oleu,
Ar ben Calfaria fryn.

H Y M N XXII.

Crist yn lle'r hunan.

- 1 **O** Arglwydd rho dy Ysryd,
Bob munud yma i mi;

B 3

Tro'r

Tro'r hunan o'r frenhiniaeth,

Yn Bennaeth doeth bydd di:

Tŷ Saul aed wanach wanach,

Yn gryfach elo'm gras;

A'm Dafydd bryd ysprydol,

Fo'n gwrol gario'r maes.

2 Nes caffo'r hunan enw,

Fel Saul ei fwrw lawr;

Nid oes i'r Iesu groeso,

Rhaid iddo guddio ei wawr:

A dyma'r gelyn gwaetha,

O fewn i barthau'r wlad;

Rhown waedd ar Dduw bob amfer,

Roi iddo ar fyrder frad.

H Y M N XXIII.

Cysurus fyfyrddod ar farwolaeth amryw o Dduwion.

1 **R**WI'n rhoi ffarwel i fydd o drallod,
Lle daeth i'm cyfwrdd lawer cafod;
Ar ol fy mrodyr a'm chwiorydd,
Rhai aeth i dre Caersalem newydd;
Y rhai fu yma'n wir yn cwynfan,
Yn erbyn byd, a chnawd, a satan;
Nes cael trwy ffydd, lawn gario'r dydd,
Yng Nghrist Waredydd parod;
A grym i lechu tan ei gyfgod,
Nes i'r holl ystforydd ddarfod.

2 Ond rhaid ychydig i mi aros,
Lle mae satan yn ymddangos;
Ac 'rwi'n union nod i'w faethau,
A'r rhai'n yn rhoi 'mi amal glwyfau;
A hwythau o gyrraedd yr ergydion,
Wedi myned tros yr afon;
I'r wlad-ni ddaw, na briw na braw,
Rhag llaw i flino 'monyn;
Na 'chwaith plâ calon nid yw'n canlyn,
I'r wlad honno un o honyn.

Rw

- 3 Rwi 'n da feddwl nad wyf finneu,
 I fod fawr yma ar eu holeu;
 Cyn cael cyd-gyfarfod mwynlan,
 O fewn i waliau'r ddinas wiwlan:
 Wedi'n golchi trwy 'run ffynnon,
 Ac yno yfed o'r un afon;
 Sy'n lliso o'r Llynn Calfaria'r fryn,
 Yn ddi-derfyn yno i'r dyrfa;
 A phawb o'gariad trwy'r holl gaera',
 Am ddyrchafu'r hwn fu'n diodda.
- 4 Wel na thriftawn fy mrodyr hylwydd,
 'Rol rhai sy'n marw yn yr Arglwydd;
 Fel rhai fai heb fod ganddynt obaith,
 Ac na welir monynt eilwaith:
 Y sawl fy Nghrist sy'n melus huno,
 Oddi wrth eu llafur yn gorphwyso;
 Daw 'Rhai'n o'r bedd mewn hynod hedd,
 Ar hawddgar wedd yr Iesu,
 Mewn gwisgoedd gwynion wedi'u cannu,
 Lle mae miliynau yn moliannu.

H Y M N XXIV.

Gwrth-giliwr yn cyfaddef ei wrth-giliad.

- 1 YN wir mi gyfgais ar yr hwy, A hitheu'n brysur gefn cynheua;
 Rwi'n druan swrth a drwg ei sawyr,
 Am nad ês allan gyd â'm brodyr:
 O! mor fynyched mae fy nychiad,
 Am i mi ganlyn ffordd gwrthgiliad:
 A cholli blas ar fwydydd gras,
 Fu gynt yn gynes genni;
 Ond 'rwyf yn awr fel un yn oeri,
 Dan law dihenydd yn y dihoeni;
 Ac oni chaf fi feddyginiaeth,
 A llaw yn llon i gymryd lluniaeth;
 Marwolaeth hîr ddaw i mi'n wir,
 Fe'm gwelir yn y gwaelod,
 Yn is nâ'r bedd mewn gwedd ddychrynod,
 A phob gobaith wedi darfod.

Rwi

- 2 Rwi wedi diodde i wynt y gogledd;
 I chwythu'n fynnych ar fy annedd;
 A llawer o gymmylau oerion,
 Fu rhyngwi a'r Haul a'i degwch dirion:
 'Rwi'n disgwyl y deheu-wynt etto,
 I doddi'r ia cyn i mi 'ffarfio;
 A'm dwyn ryw awr o Fabel fawr,
 Mewn gwedd a gwawr o gariad,
 Am calon wedi cael cyfn'widiad;
 Ac yn fy ngeneu newydd ganiad;
 Pob perchen ffydd bob dydd gweddïad,
 Rhag colli blas ar fwyd ei enaid;
 Na myn'd i'r byd mewn dryfych dryd,
 Nad oes ond penyd ynddo;
 Gwyn fyd fy a'u hesgyll mewn iawn ofgo,
 At wlad fydd well ymhell oddi wrtho.

H Y M N XXV.

Y Gwrth-giliwr yn addo dechreu o'r newydd.

- 1 **R**wyr fi am fentro 'mhlaen i'r cenfor,
 Ni tharria'i wrth y lan yn rhagor;
 Rhag i mi golli pob cwmpeini,
 Sy myn'd i dîr y clîr oleuni;
 A gorfod i mi fod fy hunan,
 Heb oleu haul, na hoer, na fferan;
 Mewn t'w'llweh mawr yn wael fy ngwawr,
 'Rol pasio'r awr happusol;
 Pan oedd rhai eraill yn ymorol,
 Am elwa'n ufudd olew nesol;
 A gwaeth nag uffern fawr a'i phoenfa,
 Fydd colli Crist o fysg y dyrfa;
 Yr hwn fydd grŷ yn ledio'i lu,
 Trwy rym ei allu a'i twyllys;
 Ac yn eu harwain i Baradwys;
 Loyw heppil i le happus.
- 2 Rhoi ffarwel i dîr gwrth-giliad,
 Lle dwl di-fwyn y daliwyd f'ena'd; Mi

Mi fu'm yngharchar yno ormod,
 Yn cael fy maeddu gan fwythi od;
 Rhoi ffarwel etto i wlad amheueth,
 Mi dyna'n gwbwl i dŷr gobaith;
 Mae Helpwr rhad im' yn y wlad,
 Mewn cyrraedd galwad coeliwch,
 Gwae chwi elynion os canlynawch,
 I'm rhwydo i'ch tyllau 'rhyd y t'w llwch;
 Y gwr a dynnodd golyn satan,
 Sydd etto am drio' blaid y truan;
 Wel pwy'n un lle ymladd âg 'E,
 Mae'n gwisgo'i arfau'n barod;
 A'm henaid innau tan ei gysgod,
 Yn gobeithio carrio'r diwrnod.

C A R O L.

Ar Enedigaeth ein Hiachawdwr.

- 1** Pwy fydd yng Nghrist yn cywir gredu,
 Trwy broffesu'r union ffydd;
 Ac ddaeth trwy gyfyng borth ysgorfa,
 I weled goleu a doniau'r dydd;
 Y rhai fu'n hŷr ynghrôth naturiaeth,
 Mewn gelyniaeth mawr tan glô;
 Nes daeth dydd i dorri'r carchar,
 A'n tynnu o'n trymder ar y tro;
 Pan oedd y *sentens* wedi cerdded,
 A ninnau tan gondemniad dwys;
 Fe anwyd un i safio'n bywyd,
 A'n dwyn o'n hadfyd pennyd pwys.
- 2** Ond pwy fydd yma'n wir brofiadol,
 O'r trag'wyddol Dri ac Un;
 A'r dduwiol anian ynddo yn eglur,
 A ddaeth o natur Duw ei hun;
 A honno yn cynhyddu'n raddol,
 Yn dra effeithiol trwy wir ffydd;
 Nes gorchfygu'r llygredd gwreiddiol,
 Yn amferol fuddiol fydd;
 Ac er bod rhyngddynt sawr ryfela,
 Ar bob modda' droiau dryd; Ond

Ond cywir ras fy'n carrio'r treial,
Yn y rhyfel yma o hyd.

- 3 Hon yw'r addewid rowd yn Eden,
'Cai fâtan filen 'figo'i siol;
Gan Hâd y wraig hwn oedd i ddwad
Mewn gwir alwad ymo a'n ol;
Ac yn yr amfer oedd bwyntiedig,
'Fe ddaeth yn unig; hwn o'r Ne:
Trwy gym'ryd gwendid, dynol agwedd,
A bod yn llawnedd yn ein lle;
A sefyll tano o flaen Cyfiawnder,
Yngwynneb dyfnder digder Duw;
A dioddau'r gofpoedd yn haeddiannol,
Dros ei bobol raddol ryw.

- 3 Rhyfeddod fwyaf tan yr awyr,
Yw gweled Duw yn natur dyn;
Mae'r holl angylion glan disgleirwch,
I gyd yn chwennych edrych hyn;
Nid oedd ond hwn o fewn i'r nefoedd,
Nag ar dnoedd chwaith na dwr;
All'fai'n gyflawn roddi taliad,
Am droseddiad dyn yn siwr;
'Roedd rhaid dwy natur mewn un Person,
I fyw ger bron un boddlon brŷd;
A'r rhai'n gyd-ddioddeu pob rhyw boenau,
Cyn gellid maddeu beiau'r byd.
- 4 'Roedd rhaid cael dyn i gadw'r deddfau,
Cyfreithiau a dorrodd Adda'n ddwys;
'Roedd rhaid cael Gwaed y Duw tragwyddol,
Yn Aberth bywiol o fawr bwys;
Wel dyma sylwedd y cysgodau,
Yw'r Iesu'n myn'd trwy'r lladdfa i'r llawr;
Nes gwneuthur i Gyfiawnder burdeb,
Lwyr fodlondeb undeboawr;
'Roedd gwerth y gwaed ar fryn Calvaria,
Yn drymmach nâ'r holl feia oedd faith:
Am hyn 'roedd rhaid cael dyn o'r carchar,
I'r lan o'r dyfnder etto i'w daithled i Rhyf-

5 Rhyfeddod fawr yw'r peth a welwyd,
 Gwneuthurwr bywyd yn y bedd;
 A rhai oedd feirw'n dod i fynu,
 Yn ei allu'n union wedd:
 Gan waeddi, Angeu, p'le mae'th gelyn?
 A'th fuddugoliaeth gelyn trift?—
 Awn o'th deyrnasiad heb ofyn cennad,
 Ond trwy gredu'n hanwyl Grift!
 Daeth yma'n wir i ddattod cloiau,
 Fe aeth ein rhwymmau'n eitha rhydd;
 Wel byw i'r Iesu whawn ond hynny,
 Fel-gwiw-lan deulu 'ngoleu'r dydd.

6 Wel ceifiwn ninnau i'n hunain brofiad,
 O rym yr Adgyfodiad mawr;
 Trwy godi o feddau pechadurus,
 A rhodio'n weddus yn y wawr:
 Cymdeithas ferr o'i ddioddefiadau,
 Ar ein siwrneu etto fydd:
 Ond gwir orchfygu cyd-deyrnasu,
 Ar ol dyrchafu fynu a fydd:
 I gario'r groes er mwyn ein Harglwydd,
 Cyd-fyddwn ufudd etto'n wir;
 Prydnhawn gwylofain fy myn'd heibio,
 Mae'r boreu 'mron goleuo'n glîr.

C E R D D Y M O F Y N I A D.

Ynghylch cyfwr Enaid un ag oedd ymbron marw.

GWRANDO gyfaill yr wyf yn gofyn,
 Dod i'm attebiad Yodiad fydyn;
 Ym mhle 'rwyf ar dy daith ysprydol,
 O'r Aipht i'r Ganaan wlad dêg unol:
 Pa fodd yr ydwyt yn ymdaro?

Ar dy siwrneu wrth drafaelio?

Pa un a'i blin ydyw'r hîn,

Sy i'th ddilyn 'rhan amla!

Neu ydyw'r Haul yn t'w'nnu weithia',
 Ynghanol drygfyd ar dy drigfa:

Gwilia fod mewn un sefyllfa,

Heb iawn adnabod y tymmhora';

Mae rhwym a rhydd, mae nos a dydd,

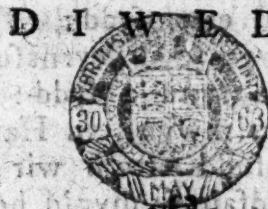
Mae weithiau dywydd garw;

Mae weithiau'r Haul yn t'w'nnu'n loyw,

Ar ddyn wrth forio f'o heb farw.

Gostyngai

2 Gestyngai, ofyn a gest di afel,
 Ar un digonol i dy gynnal;
 Pan byddo'r ddaear yma'n llosgi,
 Mawr yw'r boreu a'r môr yn herwi;
 Ond te cais godi am dano i chwiliad,
 Trwy ymdrechu'n llym d'edrychiad;
 Dof finneu'r dol, na fyddwn ffol,
 Heb morol am ymwared:
 Mae gwaeddi heddyw fod gwahoddiad,
 I'r uwcha dyrus bechaduria'd:
 Rhwn ar Galfaria a fu'n dioddau,
 Pan ddelo'r poen a ddasio'n pennau;
 Am dano' chw'rawn, mae hi'n brydnhawn,
 A'r nos yn uniawn nesu;
 Ac hefyd daliwn hefo'i deulu,
 Ar fyrr cawn lonydd i'w foliaanu.

RI
A
G
A
D
W
T
O
O
I
P
C
K
G
Y
O
A
A
T
M
M
A